

Internetconsultatieverslag

1. Inleidend

Onderwerp van de consultatie

Naam: Besluit praktijkgerichte vakken vmbo gl en tl
Van: Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Type voorstel: ontwerp algemene maatregel van bestuur

Looptijd consultatie:

Startdatum consultatie: 10-10-2023
Einddatum consultatie: 06-11-2023

Doel van het voorstel en voorgelegde vraag of vragen

Met deze wijziging van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 wordt het praktijkgerichte vak toegevoegd aan het onderwijsprogramma van de gemengde leerweg (gl) en theoretische leerweg (tl) van het vmbo. Het doel van het praktijkgerichte vak is om de gl- en tl leerlingen in staat te stellen zich beter te oriënteren op de beroepswereld door middel van praktische en levensechte opdrachten bij of voor opdrachtgevers. Hierdoor ontwikkelen zij een beroepsbeeld, oriënteren zij zich op en bereiden zij zich voor op mogelijke vervolgopleidingen. Daarnaast stelt het praktijkgerichte vak leerlingen in staat om brede metacognitieve vaardigheden te ontwikkelen. Tot slot stelt het nieuwe vak leerlingen in staat om kennis, vaardigheden en houdingen toe te passen in een realistische context.

Voorgelegde vragen

1. Wilt u reageren op de wijzigingen die met dit besluit worden geregeld?
2. Wat vindt u van een praktijkgericht vak als keuzevak in het tl-programma?
3. Wat vindt u van de toevoeging van het praktijkgerichte vak aan het onderwijsprogramma van de gl in het licht van het huidige onderwijsprogramma van de gl (incl. beroepsgericht programma)?
4. Wat vindt u van de mogelijkheid om de praktijkgerichte vakken Techniek en Toepassing en Informatietechnologie aan te mogen bieden in alle profielen van de gl?
5. Vindt u dat de samenwerking met een bedrijf of instelling verplicht moet worden gesteld voor het kunnen aanbieden van een praktijkgericht vak op zowel de gl en tl?

6. Vindt u dat het praktijkgerichte vak in zowel de gl als de tl als extra vak voor het doorstroomrecht naar het havo moet kunnen gelden?

7. Wat vindt u van de afsluiting van het praktijkgerichte vak door middel van een schoolexamen ?

Opbrengst van de consultatie (hoeveel reacties en (globaal) van welke doelgroepen)

47 reacties openbaar, 21 niet-openbaar. Veelal vmbo-scholen hebben gereageerd, maar ook enkele adviesbureaus en belangenorganisaties.

2. Beeld van binnengekomen reacties

2.1 Benoem het thema/de thema's die in de consultatiereacties zijn behandeld en geef aan waarop deze reacties in hoofdlijnen zien.

In het algemeen is er steun voor praktijkgericht onderwijs binnen de gl en de tl, maar denken respondenten verschillend over de implementatie van het nieuwe praktijkgerichte vak in het bestaande stelsel van de gl en de tl. Sommige reacties gaan expliciet of impliciet over een behoefte aan een grote stelselwijziging, namelijk een samenvoeging van de gl en tl. Reacties van die strekking zullen worden meegenomen in het vervolg van de ontwikkelingen in het vmbo.

Er is brede steun voor de introductie van het praktijkgerichte vak in de tl als keuzevak in het vrije deel. Volgens een kwart van de respondenten zou het vak zelfs een verplicht vak in het onderwijsprogramma en het examen moeten zijn. Naar aanleiding hiervan is de nota van toelichting van het besluit aangevuld met een uitleg waarom daarvoor niet is gekozen. Daarnaast is terecht opgemerkt dat met het praktijkgerichte vak vakoverstijgend gewerkt kan worden, waardoor leerlingen zien dat wat bij het ene vak wordt behandeld ook voor een ander vak van belang kan zijn. Naarmate het praktijkgerichte vak in de komende jaren verder wordt doorontwikkeld, zouden deze "kruisbestuivingen" meer kunnen worden toegepast.

In enkele reacties zijn zorgen geuit over het waarborgen van de kwaliteit van de opdrachten waaruit de verschillende praktijkgerichte vakken bestaan. De examenprogramma's met eindtermen voor de verschillende soorten praktijkgerichte vakken worden ontwikkeld door de curriculumexperts van SLO en centraal vastgesteld door de minister. Deze eindtermen zijn deels voor alle

vakken hetzelfde en deels vakspecifiek. De school die het praktijkgerichte vak aanbiedt moet zorgen dat de eindtermen in leerjaar 3 en 4 in het onderwijsprogramma aan bod komen en worden getoetst. Scholen hebben voor deze vertaling naar het onderwijsprogramma ruimte om de opdrachten passend te laten zijn bij de leerlingenpopulatie en de lokale omgeving. Een gedetailleerd wettelijk voorschrift over de inrichting van de opdrachten is niet passend bij de aard van het praktijkgerichte vak. De invulling is immers per school verschillend. Scholen moeten echter wel voldoen aan de eindtermen. De inspectie ziet erop toe dat de ruimte die het praktijkgerichte vak biedt tot kwalitatief goede programma's leidt, waarbij het vak zich in de loop der jaren verder zal ontwikkelen.

De reacties op de implementatie van het praktijkgerichte vak in de gl zijn verdeelder dan de reacties op de implementatie in de tl. Vaker wordt het gebrek aan toegevoegde waarde van het nieuwe vak aan het gl-curriculum genoemd. De 3 belangenorganisaties VO-Raad, SPV, en TL-platform geven in hun gezamenlijke reactie aan dat het onwenselijk is om het praktijkgerichte vak voor beide leerwegen op verschillende wijzen in te voeren. Ze stellen: "De praktijkgerichte vakken in de gl en tl zouden in beide leerwegen een gelijk onderwijsaanbod moeten kennen qua niveau en opbouw. In de voorstellen zoals deze voorliggen krijgen de vakken in gl en tl een andere invulling en gaan uit elkaar lopen. Dit leidt tot verwarring en is lastig uit te leggen aan de doelgroep. Dit is zeer onwenselijk." Dat het praktijkgerichte vak een verschillende positie heeft in het onderwijsprogramma van de gl en de tl is een terechte constatering. Onderhavig besluit beoogt in de kern een nieuw vak in het huidige stelsel van de gl en tl als examenvak mogelijk te maken. Daarover hebben de VO-raad, SPV en Platform-TL het afgelopen jaar aangegeven dat het onderwijsveld enthousiast is om het praktijkgerichte vak aan te bieden, en dat snel duidelijkheid moest komen over onder andere de voorwaarden om dit vak aan te kunnen bieden. In de Kamerbrief van 11 mei 2023 is deze duidelijkheid verschaft, o.a. over de positie van het praktijkgerichte vak in zowel de tl als de gl. Dit besluit is een uitwerking van deze brief. Het examenprogramma van de gl kent het beroepsgerichte programma, het examenprogramma van de tl niet. Het besluit beoogt niet om de huidige stelselkenmerken zoals het beroepsgericht programma in de gl, de onderwijsvoorzieningenplanning in het voortgezet onderwijs of het stelsel van leerwegen te wijzigen. Dat dit besluit wel enigszins raakt aan de stelselkenmerken van het vmbo is onvermijdelijk, maar het onderscheid in het stelsel van de gl en de tl blijft in stand. De nota van toelichting is naar aanleiding van deze reactie verder aangevuld.

Hieronder wordt kort ingegaan op de reacties van de andere gestelde vragen.

a. De mogelijkheid om de praktijkgerichte vakken T&T en Informatietechnologie aan te mogen bieden in alle profielen van de gl: Op deze vraag is overwegend positief gereageerd. Sommige respondenten vinden dat alle praktijkgerichte vakken in de gl moeten kunnen worden aangeboden. Daartoe is niet besloten omdat de gl immers tien te onderscheiden beroepsprofielen kent die niet zonder meer aangeboden mogen worden. Voorstellen om alle praktijkgerichte vakken in elk profiel mogelijk te maken raken het stelsel van de beroepsprofielen in de gl, dat in stand blijft. De vakken T&T, IT en TIV zijn zodanig ontworpen dat ze breder toe te passen zijn bij verschillende profielen en daar een invulling krijgen die passend is bij het profiel. Naar aanleiding van de reacties hierop is de nota van toelichting aangepast.

b. Moet een samenwerking met een bedrijf of instelling voor het kunnen aanbieden van het praktijkgerichte programma verplicht worden: Gelet op de reacties zijn de meningen hierover verdeeld. Verplichten lijkt voor de hand te liggen omdat de contextuele samenwerking een onderscheidend element is van het praktijkgerichte vak. Maar een verplichting kan ook belemmerend werken voor scholen om het vak aan te bieden en geeft minder ruimte voor een schooleigen invulling van het vak. Naar aanleiding van de reacties is het besluit niet aangepast. De inspanningsverplichting tot samenwerking is dus gehandhaafd. Wel is de toelichting op dit punt aangevuld.

b. Het praktijkgerichte vak als extra vak voor het doorstroomrecht: Naar aanleiding van de reacties op deze vraag is de toelichting verder aangescherpt om duidelijk te maken waarom in zowel de tl als de gl er geen doorstroomrecht wordt verkregen met twee praktijkgerichte vakken in het examenprogramma. Voor het doorstroomrecht blijft het van belang dat je een extra algemeen vak in je examenprogramma hebt gevolgd.

c. De afsluiting van het praktijkgerichte vak door middel van een schoolexamen. Op deze vraag is overwegend positief gereageerd. Er zijn ook zorgen geuit over de kwaliteit van de schoolexamens. Vooralnog zijn er thans geen redenen om aan de kwaliteit van de schoolexamens te twijfelen. Dit zou moeten blijken uit de evaluatie die zal worden gestart zodra het praktijkgerichte vak wordt aangeboden.

2.2 Indien van toepassing: Ga in op consultatiereacties die niet te zien zijn op het ter consultatie aangeboden document/overigens niet inhoudelijk zijn.

21 reacties zijn niet openbaar. De uiteenzetting onder onderdeel 2.1 is ook een goede weergave van de reacties die niet te zien zijn.

2.3 Is het wetsvoorstel gewijzigd na de consultatie? Zo ja, wat is er gewijzigd?

Zie onderdeel 2.1

3. Vervolg

Wat is de volgende fase in het wetgevingstraject?

Is er nog andere wet- en regelgeving in voorbereiding die direct verband houdt met het consultatievoorstel?

- Advies RvS (voor de planning kijkt u op: www.wetgevingskalender.nl)
- Nader rapport
- Publicatie Staatsblad
- Nahang
- Inwerkingtreding